

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

MIR

Glasi lo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 26. vinotoka 1912.

Št. 43.

Slovenci in Hrvati združeni.

Češka javnost imenuje Slovence naj-
simpatičnejši slovanski narod. Ne bomo pre-
iskovali, če je to tudi res. Eno pa je pribito.
Z ozirom na naše male čete in moč našega
narodnega nasprotnika smo se Slovenci dr-
žali sijajno! Nasprotnik nam je hotel ugra-
biti naš jezik, naše šege, naš rod ob meji.
Slovensko govorico smo si ohranili, in le
majhen del našega roda nam je nasprotnik
ugrabil, oropal ga slovenske govornice, ga
demoraliziral in na ta sramoten način pri-
klopil kot ranjen, nezdrav ud k svojemu na-
rodnemu telesu, ponemčenim ne v njihovo
dobro in sebi ne v čast! Nasprotnik se je na
vse pretege trudil, da bi Slovenci ne postali
deležni kulture in njene moči, in v obmej-
nih deželah skuša doseči še zdaj to s tem,
da nam ne da šol, ki bi ljudstvo izobraže-
vale, ga učile misliti in mu utrdile značaj;
zato vsiljuje Slovincem nemške šole, ne da
bi se naša mladina naučila nemški, kar bi
se tudi lahko v takojmenovanih »slovenskih
šolah«, ampak da mladina v nemških šolah
porabi vse svoje sile skoro izključno za nem-
ščino ter tako duševno zaostane. Nemščine
se pa itak ne nauči popolnoma tudi v takih
šolah ne. Slovenci smo pa iz lastne moči,
kljub vsem zaprekam postali kulture nar-
od, izobražen narod. Učili smo se od na-
sprotnika proti njegovi volji, ustvarili smo
si kulturo kljub protidelovanju nemškega
sosedu. Če se ozremo v našo preteklost, mo-
ramo reči: Naš narod je moral biti jeklen,
zdrav na duši in na telesu, da ni podlegel,
ampak se iz vseh bojov za svoj obstanek
vračal prerojen, kot ptič Feniks iz ognja.

Toda v vojski počasi omagajo tudi naj-
večji korenjaki, če so sami, obdani od šte-
vilnih nasprotnikov. Če pa se strnejo, zma-
gajo lahko tudi po številu močnejšo arma-
do. To smo čutili predvsem koroški Slovenci
in smo v najhujšem boju za svoj narodni,
gospodarski, pa tudi verski obstanek iskali
tesnejše zveze z brati po drugih deželah in
jih našli v »Vseslovenski ljudski stranki«.
Toda Slovenci čutimo, da smo sami še pre-
slabi, in zato smo se začeli ozirati po dru-
gih naših najbližjih bratih, ki so

nam bratje po krvi, jeziku in veri, po brat-
tih, ki so prestali enake boje kakor mi in ki
so v enakih odnošajih kakor mi. **Ta naš
bratski narod je hrvatski narod.** Kljub temu,
da smo si po jeziku mnogo bližji kakor zg.
štajerski in predarlški Nemci, da sta si
slovenska in hrvatska govorica mnogo bli-
žja kakor razni nemški dialekti, kljub temu
da Slovenci in Hrvati **po cesarski hišni po-
stavi iz leta 1712. spadamo skupaj**, so nas
Nemci in Mažari ločili; l. 1867. so izvojevali
Ogri s pomočjo avstrijskega zunanjega mi-
nistra Beusta, Nemca iz rajha, dualizem, to
je: avstroogrška država je razdeljena v dva
dela, v tostransko državno polovico, h ka-
teri spadamo tudi Slovenci, in onostransko
polovico, kateri pripadajo tudi Hrvati v
banovini. Tako so nas razdelili, da bi Slo-
vence pohrustali Nemci, Hrvate pa Ogri, po
načelu: divide et impera (razdeli in boš
vladal). Vrh tega so skušali zlasti Nemci v
Slovincih vzbuditi na umeten način neka-
ko mržnjo do Hrvatov, s tem da so o Hrva-
tih govorili zaničevalno, seveda z namenom,
da bi združenje Hrvatov in Slovencev za
vedno onemogočili. Toda ta poizkus se jim
je, danes smemo to že trditi, ponesrečil.
Njihov poizkus se je posrečil tupatam pri
neizobraženih ljudeh, ki sploh vsako neum-
nost verjamejo, ki prihaja iz ust nemško-
nacionalnega »gospoda«, toda vse izobra-
ženstvo in po njem pretežno velik del slo-
venskega preprostega ljudstva je imel za
svoje vrle brate Hrvate vedno gorko srce in
je sočuvstvoval z njimi. Danes morda na
Slovenskem že ni več večjega kraja, kjer ne
bi Slovenci znali prepevati hrvatske himne:
»Liepa naša domovina!« Kar je združil Bog
po naravi, po rojstvu, umetno narejene meje
ne morejo za vedno razdruževati.

20. oktober 1912 je bil tisti zgodovinsko
važni dan, ko je hrvatsko-slovensko pobrat-
imstvo dobilo od hrvatskih in slovenskih
narodovih zastopnikov sankcijo (potrdilo),
in podlago za bodoče skupno postopanje
slovenskega in hrvatskega naroda. Poslanci
in voditelji »Vseslovenske ljudske stranke«
iz vseh slovenskih dežel in poslanci ter vo-
ditelji hrvatske »Stranke prava« iz vseh
hrvatskih dežel so v Ljubljani potrdili do-

govore svojih zastopnikov v Opatiji in na
Dunaju in se **združili v eno mogočno poli-
tično stranko**, ko se je konstatiralo, da se
program »Stranke prava« popolnoma strinja
s programom V. L. S. Uresničena je torej
dolgoletna želja: politično združenje Slo-
vencev in Hrvatov!

V naslednjem podajamo cenjenim čita-
teljem poročilo o tem velevažnem hrvatsko-
slovenskem sestanku:

Zborovanje vodstva Vseslovenske ljudske stranke.

Minolo nedeljo ob 10. uri dop. se je vršilo
v Ljubljani zborovanje vodstva Vseslovenske
ljudske stranke; osrednje vodstvo V. L. S.
je soglasno odobrilo opatijske
in dunajske resolucije zastop-
nikov V. L. S. in Stranke prava. Obenem
je sklenilo sledečo resolucijo:

Centralno vodstvo V. L. S. jemlje z ogor-
čenjem na znanje poročilo koroškega stran-
kinega vodstva o **nečuvnem zatiranju slo-
venskega ljudstva v vseh panogah javne,
avtonomne in državne uprave na Koroškem,
protestira proti sistematični zlorabi javne
oblasti** v ponemčevalne namene in proti
raznim poizkusom vtisniti deželi na umeten
način pečat izključno nemškega značaja,
konstatira, da je ljudsko štetje falzifikat
dejanskih razmer, ki vsled tega za presojo
narodnostnih zadev in vprašanj ne more
priti v poštev in končno od poslancev V. L.
S. nujno pričakuje, da nevdržljivim raz-
meram na Koroškem posvečajo svojo naj-
intenzivnejšo skrb in pozornost ter se pri
tem eventualno poslužujejo tudi **najostrejših
parlamentarnih sredstev.**

Koroškim pritožbam se pridružujejo tu-
di **štajerski** zaupniki ter kažejo na vedno
silnejši pritisk Nemcev pod očitvidno za-
slobo sovražne nam vlade.

* * *

V plenarni seji **hrvatskih narodnih za-
stopnikov**, ki se je istega dne v Ljubljani
vršila in kateri je prisostvovalo iz kralje-
vine Hrvatske in Slavonije šestnajst bivših
narodnih zastopnikov razpuščenega hrvat-
skega sabora v Zagrebu, 8 narodnih zastop-
nikov iz Dalmacije, 6 narodnih zastopnikov

Podlistek.

Trikrat Bog pomaga.

Napisal Avgust Šenoa.

Poslovenil Š. K.

(Dalje.)

Ker so se jablane gostoljubno prikla-
njale gospodi, in ker ni bil gospod Belič ve-
ščak samo v delitvi vinograda, temveč tudi
pri točenju zlate kapljice, so nehote zavili
konji slavne komisije v Brezovac in kmalu
je bila vročina potolažena, gosposka grla
premočena, želodci pomirjeni, in vse to od
kalniške čutarice in hrvaškega kanarca —
vulgo pure, za kratek čas samo — pravim
— čeprav ni slavna komisija ni enkrat po-
gledala na brzi kazalec starinske ure, ki je
kakega gospoda komisarja s svojim dolгим
nihalom zanihala v čudne sanje.

Ravno takrat je pil gospod Breberič, ki
je bil v istem času bilježnik slavne županije
križevačke, prvokrat pod krovom gospoda
Beliča dobrodošlico. Ako je druge gospode
ogrelo dobro vince, pesmi in veseli govori,
je našega bilježnika nekaj drugega opojilo,
to je bila Jela, Beličeva edinka, deklica

dvajsetih let, temnih, gladko počesanih las,
rdečega lica, črnih oči in v modri obleki.

Gospoda Breberiča so kasneje dostikrat
še videli v Brezovcu — ali nikdar ne na ko-
misiji. Naposled ga niso več videli, pa tudi
Jelice ne. Kako se je to napravilo, vprašajte
starega župnika v Križevcih.

Čas teče kakor voda pod mlinskim ko-
lesom, čas gre in prinaša v svoji torbi pri
vsakem porodu pogačo, sladko ali grenko,
»kakor je komu sojeno«, pravi naše ljud-
stvo. Da po pravici povem, ni se ognila ne-
stalna gospa sreča Breberičeve hiše. Gospod
Breberič je postal iz bilježnika nadbilježnik,
in iz velikega bilježnika podžupan zagreb-
ški. Njegova hiša se ni smela pritoževati
nad slabimi leti, ne njegova mošnja nad
prazniki. Samo nekaj ni pustila v hiši gos-
pa sreča, samo po enem daru sta želela
dolgo mož in žena, ali dolgo ga nista ugle-
dala, to je kri svoje krvi, porod svojega
srca.

Raditega je čestokrat ljuto zavihal br-
ke gospod Breberič, raditega je mnogokrat
na skrivaj kanila iz desnega očesa gospe
Breberičevi solza. Nazadnje je šla gospa
Breberičeva pol na božjo pot k Materi božji
v Bistrico; tukaj se je zaobljubila, da naj ji
prinese pomoč Matere božje kmalu štokrlo.

»Bog ne plačuje vsako nedeljo,« govore
naši ljudje, »in kar daje kasneje, daje tem
obilneje.«

Kmalu je začutila gospa podžupanja
veliko veselje v srcu, a nekaj drugega pod
srcem. Še ni preteklo po božji poti leto dni,
kar je porodila gospa dve deklici.

Vidiš ju veselo skakati okoli gospoda
podžupana. Čakal je in čakal kakor komar
poletnega somraka, sedaj gladeč to, sedaj
milujoč ono ljubljeno. Vsa srečna mati —
no, brbljavi jezik bi človeka spravil na ko-
nec sveta!

Dvojici Tina in Mina ste rastli kakor
dve slivi, lepi, mili, preprosti, videč vse do-
bro in nič hudega ne sluteč. — — —

Ko je naše stoletje prestopilo v drugo
polovico, je popalil hud mraz vse cvetlice,
ki so zrastle na vrtu narodnega navduše-
nja. Hrvaška zemlja, ta mali kotiček zemlje
božje, se je pokrila s črnim mrtvaškim po-
krivalom, pod katerim je sanjal junaški na-
rod težke sanje. Tuj jezik, tuj red, tuji ljud-
je, — celo beseda božja v tuji besedi, ugas-
nilo je slavno ime naše kraljevine — solze
so se porajale v očeh, jeza je bila edina ute-
ha v srcih, ki niso mogli zaščititi silo ab-
solutizma.

iz Bosne in Hercegovine in 3 narodni zastopniki iz Istre, **so se istotako vzeli na znanje opatijski in dunajski sklepi** in sledeči komunike sklenil:

1. Vrhovna uprava Stranke prava je z velikim zadovoljstvom in iskreno radostjo vzela na znanje poročilo o sklepih, storjenih 19. rujna v Opatiji in 9. listopada 1912 na Dunaju med delegati Stranke prava in Vseslovenske ljudske stranke, **vsled kojih stopa Vseslovenska ljudska stranka v vrste Stranke prava in v celoti sprejme njen državno-pravni program leta 1894.**

2. Da se doseže edinstvo in svoboda, smatra vrhovna uprava Stranke prava za koristno sodelovanje vseh narodnih sil in želi v tem delu pozdraviti kot soborilce vse plasti naroda brez razlike vere in plemena.

3. Hrvatski narod, svest si potrebe svojega daljnega narodnega razvitka, svojih narodnih pravic in važnosti geografskega položaja, bolno čuti politično razkosanost kraljevine Hrvatske, z **globokim ogorčenjem prenaša pritisek protinarnodnega sistema, ki obojito v Banovini uničuje vsak napredek in prava hrvatskega naroda.**

4. Hrvatski narod, v svesti si, da so zemlje, v katerih on in njegovi sorojaki živijo, odločilne važnosti za položaj monarhije kot velevlasti in da je vedno v polni meri vršil svojo dolžnost nasproti svojemu zakonitemu vladarskemu domu in nasproti narodom habsburške monarhije ter doprinesel same žrtve, za gotovo pričakuje, spoštujoč prava in svobodo drugih narodov, **da monarhija in njeni narodi v svojem lastnem interesu izpolnijo svoje dolžnosti nasproti potlačnemu hrvatskemu narodu.**

5. Plenum vseh hrvatskih narodnih zastopnikov, članov Stranke prava iz vseh zemelj, na svojem sestanku v Ljubljani dne 20. listopada t. l., **soglasno odobrava in sprejema te izjave svoje vrhovne uprave ter izjavljajo, da bodo z vso odločnostjo nadaljevali borbo in delo v duhu programa Stranke prava.**

Sijajna manifestacija.

Popoldne ob 3. uri so se zbrali zastopniki »Stranke prava« iz vseh hrvatskih dežel in zastopniki »Vseslovenske ljudske stranke« v veliki dvorani hotela »Union« k skupnemu zborovanju. Navzočih je bilo okrog 90, poslancev, strankinih voditeljev ter drugih odličnjakov. Dr. Ivan Šusteršič je predlagal za predsednika dr. Mile Starčevića, za podpredsednika poslanca Grafenauerja, za zapisnikarja C. Akačiča in dr. Janko Brejca, kar je bilo z velikimi aklamacijami sprejeto.

Dr. Starčević

je govoril med drugim:

Odlična gospoda! Pristrčno vas zahvalim za podeljeno mi odlikovanje. Zavzemam to častno mesto globoko ganjen in z upravičenim ponosom, ker mi je predsedovati temu domoljubnemu zboru predstavnikov **enega naroda hrvatskega in slovenskega imena.** (Burno odobravanje in dolgo trajno ploskanje.) Nasproti grofu Khuenu-Heder-

varyju izjavlja, da je sloga Slovencev in Hrvatov zgodovinska ter je vodila naše dede od kneza Sama do Ludovika Posavskega, od tega do Zrinjskega in Frankopana, od teh do stvariteljev hrvatske pragmatične sankcije pa do naše dobe. **Hrvatska, Slavonija in Dalmacija ne smejo biti ločene od Štajerske, Kranjske in Koroške.** (Viharno aplavdiranje.) Ta ideja je torej osnovana ne samo v krvi, veri in jeziku, temuč i v skupnosti interesov, geografski legi in skupni zgodovini.

Mi hočemo danes postaviti temelje skupnemu delu. **Danes je znamenit zgodovinski trenutek za hrvatsko-slovenski narod, kateri mora z vsemi dopuščenimi in zakonitimi sredstvi stremeti za oživetvorenjem hrvatsko-slovenskega državnega telesa.** (Burno, dolgo trajno pritrdjevanje in ploskanje.)

Naj blagoslov Vsevišnjega rosi na nas in pospeši oživetvorenje naših domovinskih idealov!

Po velikanskem aplavzu je govoril hrvatski poslanec Zagorac:

Današnji dan je svečana manifestacija hrvatsko-slovenskega edinstva, ne samo kulturna, socialna in etična, temveč i politična. (Veliko pritrdjevanje.) Temelji so bili postavljeni že pred več sto leti, ko so naši dedje na saboru v Zagrebu prvi od vseh narodov te monarhije historičnega leta 1712. stvorili hrvatsko pragmatično sankcijo, v kateri so izjavili, da bodo le tistega člana prejasne dinastije habsburške za svojega kralja priznali, kateri bo obenem vladal nad Kranjsko, Štajersko in Koroško.

Kaj hočemo? Mi hočemo živeti življenje, dostojno naroda naše kulture, naše zgodovine in našega stališča. Nočemo, da se nas smatra za narod nižje vrste, da se nas mačehovsko izpodriva iz vseh važnih mest v monarhiji, da se nas osiromašuje in izrablja v korist tretjih. (Veliko pritrdjevanje. Vzkliki.) Mi ne iščemo tujega. **Mi ne oviramo razvitka nikogar,** (Tako je!) hočemo samo, da i mi napredujemo, se i mi razvijamo na svojem in s svojim, a do tega imamo pravico! (Burno pritrdjevanje.)

Zakaj ne bi mogla v tej monarhiji eksistirati srečna, zadovoljna in napredna Ogrska in Avstrija poleg zadovoljne in napredne Hrvatske in Slovenije? **Ne bi se li s tem povzdignila in okrepila monarhija sama?** So mar naši interesi v nasprotju z interesi monarhije? Nikakor! **Bodočnost monarhije leži brezpogojno na našem jugu.**

Zato se hočemo mi južni Slovani, v prvi vrsti Hrvati in Slovenci odločno in možato boriti z vsemi mogočimi dopuščenimi sredstvi, dokler ne zmagamo, a v tej borbi in delu upamo, da nas bodo podpirali vsi, ki tej monarhiji želijo dobro.

Vendar je en ključ povoljne rešitve za monarhijo, a ta leži v **monarhiji sami.** (Pritrdjevanje.) Ta ključ je samo eden, in ta je: **rešitev jugoslovanskega vprašanja v smislu in duhu dela in programa Stranke prava.** (Ponovno pritrdjevanje.) To je jedini in najmočnejši argument, s katerim more monar-

hija stopiti pred Evropo. Sodelovati pri rešitvi balkanskega vprašanja, ne da bi bilo preje rešeno jugoslovansko vprašanje, to smatramo za zelo malo uspešno za monarhijo. Balkansko vprašanje. Pri reševanju tega vprašanja je pa treba, da z monarhijo sodelujejo i Jugoslovani. **Če bi bila monarhija to vprašanje že rešila v zadovoljstvo južnih Slovanov, bi bila njena vloga in njena pozicija veliko povoljnija, nego je danes.** (Veliko odobravanje.)

Končno je govornik predlagal sledečo hrvatsko-slovensko skupno resolucijo:

Izjavljamo, da tvorimo Hrvati in Slovenci eno narodno celoto. Vsled tega hočemo pristati Stranke Prava in Vseslovenske Ljudske Stranke skupno delovati v duhu in pravcu programa Stranke Prava za jedinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvatsko-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije. V svesti smo si, da so hrvatsko-slovenske dežele odločilnega pomena za pozicijo monarhije kot velevlasti, in kakor se zavežemo svojih dolžnosti napram monarhiji, tako odločno zahtevamo in pričakujemo, da se zave tudi monarhija svojih dolžnosti napram našemu narodu.

Resolucija je bila sprejeta z velikanskim navdušenjem.

Nato je govoril med velikim odobravanjem dr. Ivan Šusteršič, ki je povdarjal, da hočemo Hrvatje in Slovenci v nerazrušljivem edinstvu rešiti hrvatsko-slovensko vprašanje na trdnih tleh realne politike, ki računa z danimi razmerami. Hrvatsko-slovensko združenje ni nikomur v kvar. Namen mu je skupno narodno, gospodarsko in kulturno delo za združeni hrvatsko-slovenski narod v okviru habsburške monarhije. Želimo bratski sodelovati z vsemi narodi monarhije za veličino in moč habsburškega gospodstva. Ako se pa žal obrača neutemeljeno sovraštvo drugih zoper nas, se moramo braniti in se bomo vselej tudi znali braniti. Radujemo se, da smo Slovenci in Hrvati, ki smo danes tu zastopani, ene in iste vere, v kateri hočemo po zgledu naših očetov živeti in umreti!

Dr. Starčević je v sklepni besedah izjavil, da je ta dan zanj najsrečnejši, ko vidi uresničevati se ideal ustanovitelja Stranke prava, blagopokojnega dr. Ante Starčevića. Bog vsemogočni bo naše delo blagoslovil in našemu narodu vrnil, kar mu gre po naravi, zgodovini in pravici. Navzoči so stoje zapeli »Liepo našo domovino«.

Komers.

Pri večernem komersu so se vršile lepe napitnice. Dr. Šusteršič je napil hrvatski domovini, dr. Mile Starčević, izvoljen za predsednika, je napil vzajemnosti hrvatskega in slovenskega naroda, poslanec bosanskega sabora pl. Vancas dr. Šusteršiču; dr. Korošec je pozdravljaj edinstvo Hrvatov in Slovencev v imenu štajerskih Slovencev. Poslanec dr. Dulibić iz Dalmacije je napil skupnemu delu Slovencev in Hrvatov. V imenu koroških Slovencev je go-

Breberića je bolel nov red, zelo bolel, in eden izmed prvih se je zahvalil na službi, katera se je pričela prikrejati po Bachovem sistemu. Cele dneve je sedel zamišljen gospod Breberić, pušeč iz velike, s srebrom okovane pipe, tobak, ki ga je zelo skrbno gojil na svojem posestvu, pušil je svoj tobak in bral Mikocijeva »Otia Croatiae« ali kake druge časopise.

Kmalu ni več maral za časopise. Bili so prenapolnjeni novih »spasonosnih naredb« absolutnega nemškega ministrstva, a drugi so bili prikrajšani in prikrojeni po cenzuri, da nisi vedel, kaj je.

Gospod Breberić ni zapustil Zagreba, čeprav mu je bil Brezovac, dvorec pokojnega tasta, ljubši nego od nemškega duha pobeljeno glavno mesto Hrvatske, »na grški gorici«; tudi žena ni dosti marala za Zagreb. Samo skrb za izobrazbo deklic ju je vezala še nadalje na Zagreb.

Nekega dne — malo pred obedom — pride gospod Breberić ves jezen domov, vrže klobuk in palico na postelj, ne pozdravi ne žene, ne deklic, potegne zlate očali, s katerimi je mogel čitati časopise, jih zapre v omaro in reče nato: »Na, tu počivajte, nesrečne steklene oči; ve, ki ste mi pokazale ta nesrečni patent.« Nato se obrne k svoji

s srebrom okovani pipi, ki je visela nad pisalno mizo, in pričel jo je nagovarjati z žalostnim glasom: »Oj ti stara moja prijateljica! Kaj bodeva sedaj? Tako daleč so nas pritirali! Toda ne boj se! Ne bodem kadil v tebi tuje trave! Rajše bodemo kadili domače orehovo in črešnjevo listje! Ali ne?«

Žena se je križala, ali vsega tega ni razumela; deklici sta s čudom gledali.

Gospod Breberić se je vsedel z mrkim licem za mizo, ni pokusil ne trohice, spregovoril ni besede.

»Gjuro, kaj ti je?« vpraša gospa bojazljivo gledajoč moža. »Ti zelo rad ješ jabolčnjak; raditega sem ti ga napravila; jej, dragi, jej — —«

»Prosim te, pusti me na miru, žena!« In nič drugega ni izpregovoril gospod Breberić.

Nem se je šetal po obedu po sobi gori in doli, nem je kadil iz pipe in zakadil sobo, kakor da se hoče za vedno nakaditi.

Žena je šivala pri oknu in včasih je pogledala izpod čela svojega moža, deklici sta mirno sedeli in si nista upali ničesar izpregovoriti.

Končno se ustavi Breberić pred ženo.

»Draga žena! Pospravi srebrnino, perilo, obleko, mize, stole, omare — vse mi po-

spravi; jutri zgodaj naj zapreže Juro kočijo; jutri odidemo v Brezovac za vedno, — ali slišiš, za vedno!«

»Toda zakaj?« vpraša gospa.

»Zakaj? Na, pa beri!« ter ji pomoli gospod Breberić srdito nek popisan papir.

Usodna pola, katero je pomolil Breberić svoji ženi, ni bila nič drugega nego patent, s katerim se sadenje tobaka proglašja državnim monopolom, »da se produkcija tobaka zboljša in dvigne«, kakor se je reklo v patentu.

Ker je bil gospod Breberić velik kadilec, je takoj razumela njegova žena, odkod toliko jeze in razburjenja, odkod tako malo teka za sladek jabolčnjak. — — —

V jutru drugega dne je drdrala velika starinska kočija, zgrajena po vzorcu Noetove barke, po državni cesti mimo Maksimira, škripajoč pod bremenom mnogih skrinj, kovčkov, torb, perila, noseč k temu še kot privago trebušastega gospoda Breberića, nesuho njegovo boljšo polovico, vražje razposajeni deklici Tino in Mino ter z vinom natrkanega kočijaža Juro.

Torej v Brezovac — za vedno!

(Dalje sledi.)

voril poslanec **Grafenauer** in napil bosanskim Hrvatoma:

»Moč moža je njegovo prepričanje. Če je v družini eno prepričanje, je tudi ljubezen, in kjer je družinska ljubezen, tam je sreča doma, kajti le kjer so vsi enega duha, tam je edinost, tam je moč. V edinosti je moč. Zakaj pripovedujem to? Zato, ker se mi zdi, da danes obhajamo poroko. Slovence se je poročil, je sklenil trdno in trajno zvezo z Jugoslavijo. Dosedaj smo samo govorili o tej zvezi, danes pa je to uresničeno dejstvo. (Navdušeni živio-klici.) In upajmo, da bo ta poroka pomagala nas rešiti iz nemške sužnosti. Če je Bog vedel, zakaj je postavil štajerske Slovence na Štajersko, je tudi vedel, zakaj je koroške Slovence postavil na koroška tla. Koroški Slovenci nismo močni po številu, a vajeni smo vojske, se ne bojimo nasprotnikov, dasi smo večkrat omagovali, ker nismo dobili one podpore, ki nam jo daje današnji dan. Hrvatje in Slovenci smo en narod! Nekaj je pa pri tem vendar nasprotnega: Hrvatje imajo silo v narodu, na Koroškem pa narod silo trpi. Vi Hrvati imate enega Cuvaja. Mi koroški Slovenci jih imamo na stare cente. Bosanski Hrvatje so se iznebili Turka, nas koroške Slovence pa še bije Turek. Pomagajte nam pobiti nemškonacionalne Turke na Koroškem. Dva Benjamina sta danes tu: eden smo koroški Slovenci, drugi je šele prišel v naše vrste kot avstrijski državljani — to so bratje iz Bosne in Hercegovine. Najsevernejši Benjamini avstrijski, koroški Slovenci, pozdravljamo najjužnejšega Benjamina avstrijskega. Koroški Slovenci prosijo južnega Benjamina, naj bi jim v družbi z močnimi Hrvati in prebrisanimi Kranjci pomagal z združenimi močmi pobiti sovražnika na Koroškem. Iz dna srca kličem: Bog živi brate iz Bosne in Hercegovine, brate nove Avstrijci!»

Viharno pritrjevanje je sledilo tem vsem iz srca izgovorjenim besedam.

Govorili so še dr. Sunarić, dr. Krek, Vuk pl. Kiš, Cezar Akačić, Stjepan Zagorac, dr. L. Pogačnik in J. Zat luka.

Slovenščina pri politični oblasti.

(Iz Spod. Koroške.)

C. kr. deželno vladu jako skrbi, da bi se pri kakem županstvu ne nahajalo samoslovensko mobilizacijsko navodilo, kajti po mnenju politične oblasti bi bila to grozna nesreča, ker bi radi samoslovenskega mobilizacijskega navodila mogla trpeti mobilizacija celokupne avstrijske vojne ter bi navsezadnje to samoslovensko navodilo moglo povzročiti poraz naše armade na bojišču. Ker so pa visoki gospodje za Avstrijo jako navdušeni in jim je slava avstrijskega orožja jako pri srcu, so morala ona županstva na Koroškem, katera stojijo na glasu kot jako slovensko-nacionalna, poročati, ali imajo samo samoslovenska mobilizacijska navodila. Za drž. pravdnika pripominjamo, da ta zadeva s sedanjim »napetim položajem« nima nič opraviti, ker datira ta zadeva že iz začetka leta. Ta brižnost političnih oblasti za slavo in velikost Avstrije je res za vsakega patriota genljiva — in Slovenci veljamo kot patrioti noter do kosti in mozga —, toda na drugi strani bi ne bilo prav nič napačno, ako bi se zlasti c. kr. deželna vlada malo natančneje seznanila z odlokom c. kr. notranjega ministrstva z dne 6. avg. 1867, št. 3968/M. I., v katerem stoji med drugim tudi tole: »Okrajna glavarstva naj slovenske vloge ne samo sprejemajo, temveč tudi v slovenskem jeziku rešujejo. Onim osebam ali strankam, ka-

tere so zmožne samo slovenskega jezika, se naj pošiljajo vsi uradni nalogi in vsa vabila in pisma samo v slovenskem jeziku; zapisniki se naj pišejo z osebami in strankami, katere to zahtevajo, samo v slovenskem jeziku. Sploh se pa naj od strani političnih oblasti proti slovenskemu prebivalstvu tako postopa, da se s tem preprečijo vse upravičene pritožbe. Ako je pri tej ali oni oblasti uradno osebje tako sestavljeno (po domače rečeno: slovenščine nezmožno, opomba dop.), da bi radi njega ne bilo mogoče natančno izvesti danega ukaza, tedaj naj deželni predsednik v lastnem področju izvrši potrebne izpremembe v uradnem osebju ali jih pa predlaga ministrstvu.« Da se bivši deželni predsednik na Koroškem, baron Hein, ni ravnal po tem odloku, se razume samo ob sebi, kajti koroški deželni predsednik Hein je imel privilegij (predpravico), prezirati od cesarja potrjene postavbe, in tembolj še tiste redke ministerialne odloke, kateri hočejo nam dati vsaj nekoliko pravice. Postopanje deželne vlade je bilo seveda merodajno za postopanje c. kr. okrajnih glavarstev s slovenskimi strankami, in so dovolj znane škandalozne jezikovne razmere pri okrajnih glavarstvih. En vzgled: Pri okrajnem glavarstvu Velikovec, katero je prva politična inštanca za več nego 40.000 Slovencev in samo nekaj čez 10.000 Nemcev, sta samo dva uradnika, katera sta slovenščine zmožna, da bi mogla tudi v slovenščini uradovati. Na drugi strani so pa uradniki, kateri imajo v rokah jako važne referate, pa slovenščine še toliko niso zmožni, da bi mogli reševati slovenske vloge v — nemškem jeziku, ker slovenske vloge ne razumejo. Zanje morajo drugi uradniki napravljati medvrstne prevode vlog, in ima prevajalec mnogokrat več dela nego referent. Naravnost krasni vzgledi za znano akcijo za »Verein-fachung der Verwaltung«. Te razmere so značilne za avstrijsko upravo, kajti nikjer ne najdeš uradnikov, kateri bi bili leta in leta na važnih mestih in bi ne razumeli jezika pretežne večine prebivalstva.

Kdaj bo tem protizakonitim, ljudstvu in državi škodljivim razmeram konec? Avstrijski vladi, če ni samo napol, ampak že popolnoma slepa, mora biti vendar mnogo na tem ležeče, da Jugoslovani ne postanejo sistematično vzgojeni nezadovoljneži, ki vidijo v vsakem organu politične oblasti svojega zakletega sovražnika!

Občni zbor „Gorotana“.

Občni zbor »Gorotana«, društva slovenskih akademikov in učiteljev, se je vršil v nedeljo, dne 6. vinotoka v Celovcu ob častni udeležbi učiteljstva in pičli od strani akademikov. Iz obširnih poročil odbora je bilo posneti, da je bilo društveno delovanje v tem letu prav zadovoljivo. O tem pričajo številni sestanki in razne zasnovane akcije, ki se bodo v tem letu nadaljevale.

Društvo šteje danes 33 članov, izvzemši starešince, izredne in podporne člane. Denarno poslovanje je bilo vzorno. Dohodkov je imelo društvo 351 K, stroškov pa 200 K.

Iz predsednikovega temeljitega poročila o delovanju društva je razvidno, da je glavni njegov namen, zbirati in organizirati v svojem okrilju slovensko dijaštvo in učiteljstvo in posebno zadnjemu nadomestovati stanovsko organizacijo, gojiti družabne stike, skrbeti za narodno probujo in izobrazbo svojih članov in ohraniti jih narodu.

V drugi vrsti je »Gorotan« narodno-obrambna organizacija. Težišče društve-

nega delovanja bo v prihodnje še bolj kot doslej v odsekih, kjer sodelujejo tudi starejši člani — učitelji. Predsednik meni, da je vzrok, da društvo ne najde one podpore, ki jo zasluži, v tem, ker mu ne kaže — iz raznih umevnih razlogov — obveščati javnosti o vsakem svojem koraku, izrazi pa upanje, da se bo društvu končno posrečilo, združiti v svojem okrilju vse slovenske koroške akademike. Pomislekov proti vstopu ni najmanjših. Društvo se v svojem delovanju skrbno izogiba vsega, kar bi utegnulo nasprotovati načelom ali prepričanju kate-regakoli člana, pač pa hoče omogočiti skupno narodno delo tam, kjer je možno in potrebno.

Zanimivo je bilo poročilo načelnika šolskega odseka. Šolski odsek je z vneto proučeval vprašanje reforme ljudske šole sploh in šolstva koroških Slovencev posebej ter pripravlja korake za skupno rešitev tega vprašanja z drugimi poklicnimi činitelji. Prirejal je redne mesečne sestanke svojih članov, ustanovil pedagoško-znanstveno knjižnico — ter omogočil svojim članov udeležbo počitniškega tečaja »Slov. Šolske Matice« v Ljubljani; v prihodnjem letu namerava prirediti tudi več roditeljskih sestankov.

Obrambni odsek si je stavil nalogo, ustanovljati in upravljati mladinske knjižnice, zbirati in razpošiljati časopise ter izdajati na podlagi sprejetega programa knjižice narodno-vzgojne vsebine. Nadaljeval bo tudi izdajo razglednic in iskal društvu novih virov dohodkov. Prirejal je tudi poučna predavanja in posvetili vso skrb učiteljskemu naraščanju.

Predsednikom — vrstijo se akademiki in učitelji — je bil izvoljen cand. med. Ant. Janežič.

Da ima »Gorotan« kljub svojemu omejenemu delokrogu vendar važne in lepe naloge, je razvidno iz predavanja o narodni vzgoji. Predavatelj-učitelj vidi smoter narodne vzgoje v tem, da vzgoji v posamezniku globok čut odgovornosti in zavest dolžnosti napram narodu, da vzbudi v njem iskreno, požrtvovalno ljubezen, iz katere se neprestano poraja veselje do socialnega dela. Povdarjal je, da ni narodne morale in narodnega napredka brez osebne morale in napredka posameznika. Globlja narodna vzgoja zahteva, da bo vse, kar je narodna književnost, narodna umetnost lepega in trajnega ustvarila, dostopno v primerni izberu ljudstvu, predvsem mladini, da se ustvari bolj kot mogoče pristržno razmerje med narodom in njegovimi prvoboritelji, ustvaritelji narodne kulture, njegovimi velmoži; omenja nedostatnost sredstev, ki so potrebna za tako globljo narodno vzgojo. Pogrešamo v mladinski literaturi najboljše svoje pisatelje, pogrešamo zanimivih životo-pisov, zgodovinskih in drugih spisov narodno vzpodbujevalne vsebine in posebno tudi dobro ilustrovanih knjig »slikanice«, ki bi nadomeščale naši mladini nemški »Bilderbuch«; nimamo pa tudi dobrih stenskih slik, predstavljajočih narodne motive, narodne velmože itd.

Iz »Gorotana« naj izide inicijativa za ustanovitev »Mladinske Matice«; »Gorotan« pa naj skuša tudi v lastnem okviru izvrševati svoj književni program in izdajati spise narodno-vzgojne vsebine.

Zdrav narodni optimizem preveva vse »Gorotance«, stare in mlade in to je, združeno z nesebičnim stremljenjem in jasnimi cilji, najboljše jamstvo, da bodo tudi s skromnimi svojimi silami dosegli lepe uspehe.

Nesreča pride

pravijo navadno, če zbolí mož, reditelj družine, ter ga nadlegujejo razne bolečine, da se vleže k peči, ne more več delati za ženo in otroke in ne more ničesar več zaslužiti. Pameten človek pa ne tarna, ampak uporablja v takih slučajih izkušnje drugih.

Ne malo bi utegnulo našim čitateljem koristiti sledeče pismo, ki je je pisal Nj. ekselencija Leon baron Freytag-Loringhoven, deželni svetnik Veselovega viteštva in carski ruski pravi državni svetnik v Arensburgu, Poveljniška cesta 5, otok Ōsel,

pokrajina Livonija. To pismo se glasi: Za svojo dolžnost nasproti drugim ljudem smatram, da kjer le morem, priporočam izborni Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“. Opozoril sem na imenitno sredstvo študijskega prijatelja petrograjskega zdravnika in sem imel priložnost ozdraviti nekega drugega petrograjskega zdravnika, ki ima tukaj veliko kopališče za blatne kopeli, s Fellerjevim Elsafluidom revmatičnih bolečin v rami, ko so njegova lastna sredstva odrekla. Tudi neki zdravnik v Gdanskem v zahodni Prusiji uporablja v svoji praksi Fellerjev fluid in tako želim v blagor človeštvu temu izdelku vedno večje razširjenje

in njegovemu izumitelju zaslužen slavo Menimo, da bodo naši čitatelji tudi poizkusili s Fellerjevim fluidom z znamko „Elsafluid“, če bodo tožili o bolečinah. Iz izkušnje rečemo, da bodo potem sveži in sposobni za delo, ker, kakor smo pogostoma slišali, se ta izdelek obnese zoper različne bolečine, kakor trganje v ledju, bolečine v križu in členih, hrbtnu in prsih. Ravnotako ga hvalijo zoper bolečine v grlu in bodenje ob strani in prepričali smo se o zdravilnem, kašelj pomirjačem in osvežujočem učinku. Tucati za poizkušnjo stane 5 K franko pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 67, Hrvaško.

Dnevne novice in dopisi.

Baron Fries-Skene — deželni predsednik koroški. Sekcijski načelnik v notranjem ministrstvu Alfred baron pl. Fries-Skene je imenovan za tajnega svetnika in deželnega predsednika koroškega. — Baron Fries, ki izhaja iz stare koroške družine, je bil rojen leta 1870., je bil promoviran sub auspiciis imperatoris doktorjem prava in je l. 1892. vstopil v državno službo pri deželni vladi koroški. Potem je prišel k namestništvu v Trst in je bil l. 1898. imenovan za ministerialnega nadomestnega tajnika v ministrskem predsedstvu, pridružen za službo ministrskemu predsedniku grofu Francu Thunu. L. 1900. je postal referent za industrijske in obrtne zadeve v notranjem ministrstvu in je bil l. 1905. kot načelnik prezidialne pisarne poklican v ministrstvo. Potem se je povrnil l. 1909. v notranje ministrstvo kot sekcijski načelnik in predstojnik postavodajalne sekcije. Baron Fries je vitez reda železne krone drugega razreda, Leopoldovega in Franc Jožefovega reda. Povodom njegovega imenovanja za koroškega deželnega predsednika je pisala o njem praska »Union« sledeče: »Novoimenovani deželni predsednik koroški je brez dvoma ena najbolj simpatičnih oseb dunajskega višjega uradništva, in iz tega vzroka bodo njegov odhod obžalovali tudi v parlamentu, kjer je pri raznih priložnostih nastopal kot vladni poročevalec. Barona Friesa so tudi opetovali imenovali kot ministrskega kandidata in kot kandidata za moravskega namestnika, ker pripada k najboljšim poznavalcem nemško-češkega jezikovnega vprašanja v birokraciji. Pri sedanjih spravih pogajanjih je bil baron Fries poročevalec svojega ministrstva in bo zelo važno, kdo mu bo sledil ravno na tem mestu. Od nemške strani so barona Friesa zelo pogostoma imenovali Čeha, ker pri njem niso radi opazovali pravičnosti in pravičnega postopanja v narodnostnih vprašanjih. Baron Fries je seveda prav dober Nemec, toda njegovo neoporekano pravilno postopanje v narodnostnih vprašanjih sme koroške Slovence navdajati z upanjem, da bo novi deželni predsednik tudi njim nasproti postopal korektno in brez predsodkov.« Vsekako nas ta izjava češkega glasila veseli, sicer pa, vajeni vojsk, popolnoma mirno in brez predsodkov čakamo dejanj novega gospoda deželnega predsednika. Bivšemu deželnemu predsedniku baronu Heinu posvečujemo »Fr. Stimmeln« tople pisano slovo, ker da je »razumel posebne razmere (dobro povedano! Ured.) na Koroškem« in da je bil vedno naklonjen deželnemu odboru in večini deželnega zbora. Novemu predsedniku polagajo »Fr. St.« prav po očetovsko na srce, da je Koroška »svoobodomiseln dežela«, da jo vodijo Nemci, da zavzema med kronovinami »izjemno stališče«, ker niti Nemci niti pametni Slovenci ne marajo narodnega prepira. Kakšno pa je to res izjemno ravnanje nemških nacionalcev s Slovenci, kakšno da je njihovo miroljubje, žal Slovenci hudo izkušamo dan za dnevom, in je vsemu svetu dovolj znano. O odstopivšem deželnem predsedniku baronu Heinu ne bomo izgubili besede, ker se držimo pravila: De mortuis nil nisi bene. Dobrega pa baron Hein za Slovence ni storil ničesar.

C. kr. izpraševalna komisija za obče ljudske in meščanske šole v Celovcu je postala pod ravnateljstvom deželnega šolskega nadzornika Ivana Benda pravcata tvornica za proizvajanje usposobljenosti iz slovenščine kot učni jezik in kot učni predmet. Celovška komisija je postala pribežališče za vse one nemčurje in Nemce, kateri so v slovenščini tako »dobro« podkovani, da se ne upajo napraviti usposobljenostnega izpita na svojem domačem zavodu; v Celovec pritiskajo zlasti Štajerci in tudi Kranjci, kateri zasedejo potem doma tudi najboljša mesta, ker so »usposobljeni« iz slovenščine. Ker je postopanje celovške komisije nepostavno in v kričečem protislovju s predpisi glede usposobljenostnih skušenj, bo treba vprašati naučnega ministra, kaj misli o tem — sicer jako dobro uspevajočem — podjetju »C. kr.« izpraševalne komisije v Celovcu.

Načelnstvo šolskega odseka društva »Gorotan« izjavlja z ozirom na izjavo gosp. dr. Rožiča v »Miru« sledeče: Res je, da je na občem zboru »Gorotana« zbranim učiteljem pravil tovariš, da je bil navzoč na po-

litičnem shodu v Šmihelu, da sta govorila govornika o učiteljstvu na način, ki jemlje ugled tudi slovenskim učiteljem in da je bila kritika tako splošna, da ljudstvo ni ločilo slovenskega učitelja od nasprotnika. Res je tudi, da je navzoče učitelje to osupnilo in užalilo in da so poverili načelništvu šolskega odseka, da ukrene, kar se mu zdi primerno. Le-to se je pismeno obrnilo na politično društvo in mu izrazilo svoje pomisleke. Mnenja je, da je bila to edina prava pot. Ni mu pa znano, da bi bil kdo trdil, da je gospod dr. Rožič na shodu govoril proti slovenskim učiteljem. To se mu zdi nemogoče in nima vzroka dvomiti o resničnosti izjave g. dr. Rožiča, da ni imel v mislih žaliti slovenske učitelje ter da je razločeval slovenskega narodnega učitelja od učitelja-renegata. Priznati pa mora, da gre sodba o vtisu in učinku govorov tudi drugim in po došlih informacijah je bilo ljudstvo, v kolikor je našega mišljenja, ogorčeno na vse učiteljstvo ter so to čutili tudi slovenski učitelji. Da tega govornik ni nameraval, mu radi verjamemo. — S tem naj bo zadeva končana. — Izjave in vesti od druge strani, bodisi na katerikoli naslov in pod katerikoli namenom so zasebne in zanje niso odgovorni drugi slovenski učitelji.

Vrtnarska šola. Kdor bi bil voljan sodelovati za ustanovo »Vrtnarske šole«, naj se blagovoli priglasiti na naslov: »Goikova Vrtnarska šola v Kranju«.

Živinozdravniški kurz. Dne 19. oktobra se je končal pettedenski živinozdravniški kurz, ki se je bil vršil v deželni kmetijski šoli na Litzlhofu. Do konca je vztrajalo pri kurzu 15 učencev, med njimi 6 Slovencev in 6 Nemcev, in sicer Šteklnov, Kresnikov in Mežnerjev iz Prevalj oziroma iz Leš, Ehrlich in Mošic iz Žabnic ter Janež iz Sečire (Hodiše). Mladenci so se učili fiziologije domačih živali, anatomije, zunanjih in notranjih živalskih bolezni, o higijeni v hlevih, o krmljenju živali i. dr. Učenci so bili s predavanji, posebno s predavanji gosp. živinozdravnika Kahlbacherja, zelo zadovoljni in so mu posebno hvaležni. Zadnji dan so si ogledali še razne naprave v Celovcu.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Novi zvonovi.) Po več kakor trimesečnih obravnavah sta vendar c. kr. deželna vlada in kn. šk. ordinarijat ugodno rešila našo prošnjo za napravo dveh novih zvonov. Mesto počenega dosedanjega velikega zvona, ki tehta skoraj 24 starih stotov, smemo tedaj napraviti nov velik zvon, ki bo tehtal 33 starih stotov, tedaj bo 9 stotov težji od dosedanjega, in na novo še en majhen zvon, ki bo tehtal 4½ starega stota. Slednjega moramo napraviti, da se bodo glasovi vjemali. Zana-prej bomo tedaj imeli šest zvonov. Napravilo se bo tudi zvonišče, večinoma iz hrastovega lesa. Vsi stroški bodo znašali 8000 K. Nova zvonova smo že naročili pri tvrdki Samassa v Ljubljani. Dogotovljena bota do božičnih praznikov. Čas blagoslovljenja novih zvonov bomo že pravočasno naznanili.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Avguštin Oraš.) Dne 18. t. m. je po daljšem bolehanju v bolnišnici v Gradcu umrl Avguštin Oraš, paznik velikovške mestne klavnice v Mlinskem grabnu, v vsakem oziru vzoren mož. Pokojni »Štinej«, kakor ga je ljudstvo navadno imenovalo, je bil vzor dobrega katoličana; vsak mesec je prejemal svete zakramente, bil je član tretjega reda. S premoženjem, katero si je po svojem varčnem življenju pridobil, podpiral je vse naše naprave. Stroške za popraviljanje križa 14 svetih pomočnikov med Št. Rupertom in mestom in za onega pri »Narodni šoli« je vse sam pokrtil, iznašali so 329 kron. S slovenskimi romarji je romal v Lurd in v Jeruzalem in že je vplačal tudi voznino, da bi drugo leto romal s Slovenci v Rim. Požrtvovalen podpornik je bil tudi naši »Narodni šoli«. Žal v bolnišnici ni našel več zdravja. Bodi mili Bog blagemu pokojniku obilen plačnik za lepi zgled, katerega je tukajšnjemu ljudstvu dajal, in za vse dobro, katero je storil. Naj počiva v miru!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Požar.) Dne 15. t. m. popoldne je nastal ogenj pri Suštarju na Ricinju, ki je uničil omenjenemu posestniku vse poslopje in vse žito in krmo. Živino so rešili. Bila je skrajna nevarnost, da bi se ogenj razširil tudi na sosedna posestva. Ker ni bilo vetra in ker je velikovška požarna bramba zelo požrtvovalno ga-

sila, se je večja nesreča zabranila. Posestnik je bil sicer zavarovan, a škoda je zelo velika. Sosedje so naprošeni ubogemu pogorelcu priskočiti na pomoč s stavbnim lesom in krmo. Zažgal je majhen deček. Stariši, pazite na otroke!

Bilčovs. Kakor po drugih krajih, tako je tudi pri nas letos bolj slaba letina. Prva žetev je še kolikor toliko bila dobra, a druga slaba; ajde ni nič. Prej je bilo vedno deževje, ko bi imela zoreti, pa slana. — Tudi smrt je priromala v naše kraje in pobrala precej ljudi. Stari morajo, mladi morejo umreti. Stari so bili: Ivovnikov oče na Sodraževi, Požarnica na Potoku, Čemernjak v Kovičah in Adamičeva Neža v Brančivesi. Majni, še nedolžni otročki so umrli: Kristina Bister, Ivan Kvančnik, Franc Plavec in Ivan Krušic. Bog potolaži žalujoče stariše! — Dne 6. t. m. smo imeli shod, na katerem je prav poljudno govoril gosp. dr. Schaubach o vplivu politike na gospodarstvo. Sveški tamburaši so nas kratkočasili s tamburanjem. — Zdaj čakamo samo še na to, da bodo fajmošter nekaj parov čez cancelj vrgli, potem pa se bomo v zimsko suknjo zavili in občudovali Črnogorce, ki Turkom brke navijajo in v njih deželo prodirajo.

Radiše. Izobraževalno društvo je imelo preteklo nedeljo, 20. t. m., lepo društveno zborovanje. Govoril je dr. Rožič o avstrijsko-ogrski nagodbi in o razmerah na Hrvaškem.

Ruda. Letos smo praznik posvečenja cerkev obhajali posebno slovesno, ker se je božja služba opravljala v novo popravljeni župni cerkvi. Slikal jo je gospod Jakob Vider, slikar in zlatar v Velikovcu, prav lepo in za zmerno ceno 1000 K, katere so farani radodarno za to darovali. — Dne 12. oktobra je tukaj umrl Šimon Kariš, p. d. Rapelnik, v 70. letu svoje starosti. Bil je skrben gospodar in daleč okrog znan. — Letina je letos slaba, toča in slana ste veliko škode napravile, mošta bodo nekateri kmeti še precej napravili.

Velikovec. (Kaj pa je to?) Na tukajšnji meščanski šoli (pravzaprav ponemčevalnici) že nekaj let opazujemo, da se otroci, še manje pa učiteljstvo (to je umljivo) ne udeležujejo v začetku šolske leta, t. j. 1. oktobra, svete maše. Z ljudskih šol pridejo otroci in učiteljstvo redno k tej predpisani božji službi. In meščanska šola, ki ni ničesar drugega, kakor pa trije višji razredi ljudske šole, bi s svojim majhnim številom otrok tudi mogla in morala to storiti. Upamo, da bodo poklicane šolske oblasti v bodočnosti ravnateljstvo naše drage meščanske šole poučile, kakšna je njega dolžnost v začetku šolskega leta!

Vogrče. (Blagoslovljenje Marijine zastave.) V nedeljo, dne 13. t. m., popoldne smo tukaj obhajali izredno slavnost, namreč blagoslovljenje zastave Marijine družbe. Lepo novo zastavo, ki nosi na eni strani podobo Brezmadežne, na drugi pa krasno podobo sv. Alojzija, so dekleta Marijina spremile v slovesni procesiji iz župnišča v domačo cerkev. Tu nam je č. g. kaplan J. Hornböck v iskrenem, pretresujočem nagovoru razložil pomen zastave in njenih različnih delov. Preč. gosp. dekan F. Marinič so nato slovesno blagoslovili zastavo, obenem pa tudi veliko, krasno podobo Brezmadežne, katero je družbi podarila neka velikodušna dobrotnica. Z milimi pesmimi Marijinimi in petimi litanijami se je ginljiva slavnost zaključila. Vsem blagohotnim dobrotnikom in dobrotnicam, ki so s svojimi darovi pripomogli, da se je mogla zastava tako hitro naročiti, posebno pa obema kumicama, kličejo družbenice iz dna srca: Bog Vam plati!

Pri volitvah v okrajni šolski svet velikovski dne 22. t. m. je naša stranka zopet propadla. Dobila je 14 glasov, nasprotniki 16. K volitvi ni bilo g. župana iz Bele, dješki župan je pa uskočil v nasprotni tabor.

Borovlje. (Nova sodnija.) Ravnokar so zgotovili veliko za šolske in razne druge namene zgrajeno meščansko šolo; še delajo ceste okoli in okoli nje, že so začeli z novo veliko stavbo, s sodnijskim poslopjem, ob koncu kolodvorske ceste nad Ogrizovo, županovo, puškarno. Sicer je lep kraj, toda ne vemo, če ga bodo veseli uradniki, ker je kar blizu tovarna, ki dela noč in dan ropot.

Ruda. Zadnjo nedeljo, dne 20. oktobra t. l., smo obhajali v naši renovirani farni cerkvi redko slavnost, namreč 25letnico ne-

umornega delovanja č. g. J. Volavčnika v ruški župniji. Mnogo so pretrpeli v tej dobi, zlasti od nasprotnikov, katerih tudi pri nas ne manjka, a vendar so si pridobili neveljavne zasluge, in si tako zagotovili blag spomin. In temu dnevu primerno bi bilo, da bi jih dostojno počastili. A kaj naj jim damo? Nič drugega jim ne moremo dati, kakor le eno cvetko, in ta cvetlica je hvaležnost, ki jo hočemo vedno gojiti v svojem srcu. Naj jih Bog ohrani še mnogo let med nami!

Vabna vas. (Zborovanje.) Zadnje nedeljo, dne 20. t. m., smo imeli tukaj prvič društveno zborovanje. Društvo »Lipa« iz Velikovca nam je priredilo lepo zabavo. Prostori v gostilni pri Bužleju so bili natlačeno polni. O evharističnem kongresu je poročal kanonik Dobrovč in ljudstvo je z napetostjo poslušalo njegov govor, v katerem je povdarjal tudi praktično stran in primerjal kongres s slabimi koroškimi razmerami, kar se tiče verskega in narodnega stališča. Velikovski mladeniči so uprizorili z velikim uspehom šaljivo igro »Poštna skrivnost«. Velikovski tamburaši so skrbeli za zabavo. Zborovanje sta počastila tudi mil. g. prošt Gr. Einspieler in č. g. župnik Serajnik.

Borovlje. (Ogenj.) V nedeljo, 13. t. m., okoli pol 10. ure zvečer naenkrat začnejo z vsemi zvoniti. Gorelo je na Dobravi. Takoj je bilo vse polno ljudi na cestah in letelo na kraj nesreče. K sreči so ogenj mogli omejiti, da je zgorel edino en hlev. Pri gašenju poleg žalostne nesreče, ki je zadela ubogega posestnika, ni manjkalo zabave, ker se je na gasilcih poznalo, da so pred gašenjem ognja gasili — že nekaj drugega. Bila je pač nedelja!

Prevalje. (Shod.) Delavsko društvo za Prevalje in okolico je imelo zadnje nedeljo svoje mesečno zborovanje. Udeležba je bila bolj srednja, in opozarjati je treba, da bi naj znanje vsaj udje društva redno prihajali na zborovanje. Društveni tajnik je poročal o dunajskem evharističnem shodu, na katerem so bili koroški Slovenci častno zastopani. Poslušalci so govor pozorno poslušali. Tako so se tudi tisti, ki niso bili na Dunaju, nekako v duhu udeležili shoda, ko so gledali slavnostni sprevod v slikah.

Ruda. (Vzorno gospodarstvo.) V naši občinski blagajni je menda tokrat denarja, da občinski očetje že ne vedo več, kako bi delali, da bi se ga prej iznebili. Tako so začeli popravljati sedaj v tem vremenu, v tem poznem času eno pot, ki je menda res občinska, vendar jo pa skoraj izrecno samo Tempohar rabi. Pot od Lipice proti Tempoharju se vije cel čas po strmini navzgor. Spomlad, ko se začne topiti sneg, pa teče po isti poti cel potok vode. Torej pot se mora popraviti, da bo imela voda spomladi zopet kaj razdreti. Seveda z denarjem davkoplačevalcev se pač tako lepo pusti gospodariti. Prihodnjič naj isti denar kar vržejo v Dravo, bo ravno toliko zalegel.

Koprivna. V nedeljo, dne 20. t. m. smo imeli ustanovni shod živinorejske zadruga za Koprivno in okolico. Gosp. Mauchler iz Velikovca nam je v nad eno in pol ure trajajočem govoru orisal potrebo združništva na gospodarskem polju. Povdarjal je, da je zboljšanje živinoreje v alpskih deželah velikega pomena za celo Avstrijo, da pa to dosežemo, je pa najbolj in najkrajši pot po združništvu. Kako lepo je razcvetela živinoreja na Kranjskem. Zborovalci so z zanimanjem sledili besedam govornika ter izrekli željo, da bi ga kmalu zopet videli pri Sv. Jakobu, kar jim je g. govornik tudi obljubil.

Borovlje. (Protestantovska služba božja.) V nedeljo 20. t. m. so imeli tukajšnji protestantje službo božjo v ljudski šoli. Ne bi rekel nihče nič proti službi božji, če jo že hočejo imeti, naj jo imajo, a ne v javnem poslopju, ki so ga postavili skoro izključno katoliški davkoplačevalci, ki je postavljeno za skoro izključno katol. otroke. Ali je to namen ljudske šole, da se v njej obhaja služba božja protestantov, katerih je tako majhna peščica in ki še ti ne prihajajo vsi, tako da protestantovski »mežnar« Sch. že ne more več zadrževati svoje jeze nad svojimi mlačnimi protestanti, posebno ker ničesar nočejo plačati za pastora, za službo božjo itd. Voditelji proćodrimovcev pač lahko spoznajo, iz kakega »globokega prepričanja« so obrnili hrbet katoliški

Cerkvi in se poprijeli »prave« vere; pač slabo prepričanje, če še par let ne traja. Kako pač pridemo katoličani do tega, da bi še mi odobraval porabo šole v protestantovske namene, s tem, da bi molčali. Šola je za pouk šolarjev, ki so v ogromni večini, takorekoč vsi, katoliški, in ni za ruvanje proti katoličanom, za odpad od katoliške vere, drugega namena pastarjeva navzočnost itak nima.

Žvabek. (Slomškova slavnost.) Občni zbor, katerega je tukajšnje izobraževalno društvo priredilo v nedeljo, dne 20. t. m., v zvezi s proslavo 50 letnice Slomškove smrti, je pokazal, kakor je bilo razvidno iz poročila društvenega vodja, č. g. župnika Uranška, da je društvo v prvem letu svojega obstoja dobro uspevalo. Odbor je bil zelo marljiv in delaven v prosep in povzdigo društva; posebno se je veliko trudil za razširjenje knjižnice. V priznanje njegovega pridnega delovanja bil je zato potrjen še za prihodnje leto. Po poročilu odbora je govoril vojški g. župnik o pomenu in zaslugah škofa Slomška za slovenski narod. Slomšek bodi naš buditelj, naš vzor in naša zvezda vodnica ob delu za mili naš narod! Domača dekleta so nato uprizorila krasno igro »Najdena hči« in pevci so nas zabavali s petjem.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo
Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Berg-
mann & Co. v Dečinu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Vojna na Balkanu.

Vojna na Balkanu divja z vsemi bojnimi grozovitostmi, in sicer na celi črti. Ze predboji in boji za manjše postojanke so bili zelo krvavi. Srditost, s katero se bojujejo balkanski narodi proti Turkom, ima svoje vzroke v zgodovini. Bolgari, Srbi, Črnogorci in Grki smatrajo, da je prišel krvavi čas maščevanja nad Turki, čas osvete za sto- in stoletna preganjanja in klanje balkanskih kristjanov. Turki pa tudi niso zajci. Zato se v bojih nobena stranka ne umakne, dokler ni pomorjenih toliko vojakov, da je za ostale le še vprašanje, ali se naj dajo do zadnjega poklati ali pa se umaknejo. Med Srbi in Bolgari je celo več vojakov izvršilo samomor, ker so bili določeni, da ostanejo pri upravi in ne smejo v ogenj. Na Balkanu je sedaj vojna slovanskih in turških junakov, kakor jih nima več ostala Evropa.

Turki imajo moderno vojsko in so se dosedaj izkazali za ravnotako prebrisane vojskovodje in neverjetno hrabre vojake, kakor za velike, neverjetne lažnjivce. Od sto brzojavov, ki prihajajo iz Carigrada o vojnih uspehih, jih je najmanj petdeset zlaganih ali potvorjenih. Nemški židovski listi jih z veseljem sprejemajo in tolmačijo, ker bi raje imeli, da zmagajo tudi mohamedanci, kakor slovanski kristjani. Za njimi pobirajo stopinje listi kakor »Štajerc«. Tako poročanje je pa tudi prav nespametno, ker z lažmi ne bodo Turki premagali kristjanov. Slovenski listi in slovanski listi sploh so o vojni veliko bolje poučeni, ker imajo balkanski Slovani do slovanskih vojnih poročevalcev na bojišču več zaupanja, kakor pa do nemških židovskih vojnih poročevalcev, o katerih sodijo na Balkanu, da špionirajo za Turke in ki niti jezikov ne znajo. Zelo dobro je pa o bolgarsko-turški vojni informirana dunajska »Reichspost«, ki piše sicer v Bolgarom prijaznem smislu, vendar pa objavlja popolnoma objektivna poročila. Na Srbskem so n. pr. poročevalca za dunajsko »Neue Freie Presse«, pisatelja Roda-Roda, pognali, ker je imenovani list prinašal o vojni izmišljena poročila.

Turški sultan je ukazal turški armadi, da začne na celi črti ofenzivo (z napadanjem). To povelje pa ali ni bilo resno in samo za na zunaj in da navduši turško prebivalstvo ali pa turška armada sultana ni ubogala. Turški poveljniki so storili zelo modro, da niso začeli z ofenzivo, ker bi bili sicer gotovo strahovito poraženi. Braniti utrjene postojanke je veliko lažje, kakor jih pa napadati in zahteva manj žrtev. Vrh tega se je turška armada še v vseh bojih izkazala, da je v defenzivi (brambi) skoro nedosegljiva, kar v ofenzivi ni. Turška taktika

zato Bolgarom dela preglavice. V Odrinu (Adrianopol) imajo Turki najtežje trdnjavske topove; mogočne topove iz Dardanel so spravili v odrinske utrdbe, da bi naredili trdnjavo Odrin za nepremagljivo ter bi si Bolgari ob njej zaman pobijali glave ter vsled tega tako oslabei, da bi jih Turki lahko užugali. Bolgari morajo poznati turške postojanke in načrte prav dobro, ker so izprva pomaknili svoje čete v smeri proti Odrinu in v naskoku zavzeli turško utrdbo Mustafa-paša. S tem so menda hoteli le simulirati prodiranje glavne armade naravnost proti Odrinu. Med tem časom so pa z železnico glavni del armade spravili nazaj čez Jamboli, da na vzhodu z vso silo udari proti slabše utrjenemu ozemlju med Odrinom in Kirkilisse in da tako morda prodre turško armado ter je razdeli in eventuelno turško desno (vzhodno) krilo obkoli in sovrážnika prime od strani in zadaj.

Enako ugodnost ima vsled defenzivne taktike turška armada pri Skoplju. Ko bi se bila podala v ofenzivo in sprejela glavno bitko pri Kumanovu z glavno srbsko armado, bi ji bila v desno krilo upadla bolgarska armada, ki prodira proti Kumanovem iz Kjustendila preko Egro-Palanka. Z umikanjem proti Skoplju se turška armada ni samo izognila obkoljenju desnega krila, ampak je tudi otežkočila prodiranje sovrážnika, dočim ima sama več časa, da zbere svoje moči, kar je za Turke velikega pomena, ker so v mobilizaciji bili prepočasni in se glede gibčnosti armade ne morejo kosati s Srbi in Črnogorci in še manj z Bolgari.

Armada 70.000 mož se bo od Kumanovega težavno pomikala po eni sami cesti proti Skoplju. Ta položaj so menda takoj uvideli Bolgari in najvzhodnejši voj njihove armade se je začel vsled tega po novejših poročilih pomikati bolj proti jugu, seveda po slabših krajih brez pravih cest.

Ker so boji zelo krvavi, je v vseh spopadih mnogo mrtvih in ranjencev. Ker pa je pri vseh državah več ali manj za zdravniško pomoč (saniteto) nezadostno preskrbljeno, so sosedne države poslale pomoči. Tako so Rusi nabrali že velike svote denarja za bolgarski in črnogorski in menda tudi srbski »rdeči križ«. (Saniteta v vojni ima za znak rdeči križ.) Tudi avstrijski rdeči križ je poslal v Črnogoro dva zdravnika, sedem strežnikov in mnogo materiala, kakor obveze, postelje itd. Občina mesta Spljeta v Dalmaciji je za črnogorski rdeči križ darovala 3000 K. Iz Ljubljane odpotujejo na srbsko - turško bojišče dr. Šlajmer, dr. Krajec, dr. Oražen, dr. Polc in baje tudi dr. Premrov. Iz Trsta je odšel v Črnogoro slovenski zdravnik dr. Pertot. Češki zdravniki so sklenili poslati na bojno polje več zdravnikov in so pozvali javnost, da zbira za rdeči križ. Tudi na Kranjskem so slovenski dnevniki objavili poziv, da naj ljudstvo daruje za rdeči križ. Tudi koroški rdeči križ je poslal našemu uredništvu poziv na ljudstvo, da naj daruje za rdeči križ. Zlasti v Črnigori čutijo pomanjkanje zdravnikov silno hudo in mnogo ranjencev umre, ker nimajo zdravniške pomoči.

Črnogorci in Turki.

Črnogorska armada je zmagovito prodirala in v vseh večjih bojih ostala zmagovita. Vzhodna Vukotičeva armada je zavzela Bielopolje in Berano. Berana je bila precej dobro utrjena in Vukotič je imel na razpologo tri voje. Srednji voj se je bil s Turki in z mohamedanskimi Albanci pri Berani. Iz Peča in Djakova je šlo na pomoč turški posadki 2000 Arnavtov pod vodstvom Safin bega. Toda Vukotič je to kolono zajel v zasedo. V obupnem boju so padli skoro vsi Arnavti, Safin beg z 280 možmi pa je bil vjet ter so ga odvedli v Podgorico. Turška posadka v Berani je štela nad 4000 mož, to je za utrjeno mesto mnogo. Vukotič je Berano obkolil in po artiljerijskem boju z naskokom zavzel mesto. Turška posadka je pobegnila v smeri proti Rožaju. Za njimi je udarilo črnogorsko obmejno pleme Vasojevičev, ki je Turkom izmed vseh najbolj sovražno in ima tudi v mirnih časih s Turki neprestane boje. Turških vojakov so vjeli nad 500. Zaplenili so tudi 12 še nerabljenih Kruppovih topov, mnogo municije in živeža, da zadostuje za severno armado za cele tri mesece. Vsega skupaj so Črnogorci dosedaj zaplenili okrog 35 turških topov, 8 mitraljez in nešteto pušk, zaloge živil pa toliko, da se

Contrheuman je pametno iz učinkujočih snovi izdelano sredstvo.

Contrheuman uporabljajo zdravniki v pogostih slučajih z najboljšimi uspehi.

Contrheuman pomiruje skrninaste, protinove in nevralgične bolečine, odstranjuje boleče srbenje ozeblin in oteklino na členih.

Contrheuman uporabljajo zaradi sigurnega učinka vedno bolj.

Ne dajte si usiliti nadomestnih sredstev.

1 škatlica K 1.—.

Proti predplačilu K 1-50 se pošlje 1 škatlica }
" " "5—" " 5 škatlic }
" " "9—" " 10 škatlic } franko

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

c. kr. dobavitelja,

PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

IZJAVA.

Jaz podpisani Leopold Kotnik, fužinski delavec v Guštanju, sem prosil pri c. kr. okrajnem sodišču v Pliberku **g. Antona Britovška**, hišnega posestnika v Guštanju, da mi odpusti vse dne 28. septembra 1912 napram njemu izrečene žaljive besede.

Gospod Anton Britovšek je na to od obtožbe odstopil, za kar mu izrekam tem potom svojo zahvalo.

Guštanj, dne 18. oktobra 1912.

Leopold Kotnik.

V zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(Slovenski Gofline).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5-40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Srečke v korist Slovenski Siraži.

Niti turška vojska ne more vzeti

400.000 frankov

ki jih bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra 1912 pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobiček!

Mesečni obrok samo 4 krone 75 vinarjev.

Izredno ugodna ponudba!

Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki več 100.000 kron in 11 žrebanj vsako leto proti 46 mesečnim obrokom po samo 5 K 50 vin — Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Siražo **g. Valentin Urbančič**, Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Življensko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zato je dolžnost človeka, da si ga ohrani ali tam, kjer se že nahaja, kaka nerednost, isto odpravi.

Po nešteti zahvalnih pismih so se izobno izkazale kot najzanesljivejše domače zdravilo za slab želodec pri otrocih in odraslih, za povzdigo teka in odstranitev slabe prebave, zaprtja, kolcanja, brezokusnosti, slabosti, slabega spanja itd. vsled motenja prebavljanja več kot trideset let sem

BRADY-jeve želodčne kapljice

prej imenovane Marijacejske kapljice.

Varujte se slično glasečih se ponaredb in popačb in pazite na poleg se nahajajočo varstveno znamko Matero božje z Detetom na desni roki in podpis:

E. Brady

Dobivajo se v lekarnah v steklenicah po 90 v in K 1-60. Pošilja se od lekarnarja: **O. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 2/385** (6 steklenic za K 5-40, 3 podvojne steklenice za K 4-80 poštne prosto).

Volneno

blago za ženske in sukno za moške obleke, zadnje mode, razpošilja najceneje Jugoslovanska razpošiljalna **R. Stermecki v Celju št. 308.**

Vzorci in cenike čez 1000 stvari s slik. pošt. prosto

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Domače mline

na umetne kamne za napravo vsake moke od K 400.—, in druge za živinsko klajo od K 160.— naprej, ter tudi

motorje na bencol itd.

zelo pripravne za kmetijstvo, z 3 PS, vozne prosto za K 1200.— itd., parilne kotle iz pocinkane pločevine ali vlitiga železa do 600 litrov, peči za sušenje sadja, vodne in gnojnične pumpe, vodovode, posnemalnike od K 100.— naprej, pluge in orale, travniščne brane, špičasto žico ter vse kmetijske stroje iz priznanih tvrdk po vnovič znižani ceni in pod ugodnimi pogoji priporoča

Josip Božič

mlinski stavbnik

pošta Grabštanj, Koroško.

Na kašelj, hripavost in nahod

dobro vpliva in jih odstranja uporaba zdravniško toplo priporočenega, celo krčeviti kašelj odstranjujočega

THYMOMEL SCILLAE.

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti proti predplačilu 2-90 K pošilja franko 1 steklenico, 7— K 3 steklenice, 20— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka,

izdelovalca in var-

stveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“

poceni fosforovo gnojilo, ki se je že desetletja sem obneslo na travnikih, pašnikih, deteljnih in klajnih poljih.

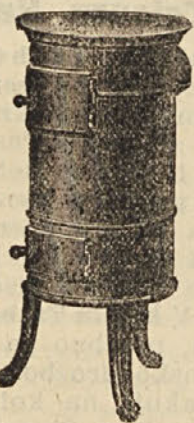
Thomasova moka „Zvezdna znamka“ zviša pridelke in zboljšuje njih kakovost.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“, potrošena v jeseni ali pozimi na cele brazde, zelo dobro vpliva na vigredne setve.

Thomasova moka „Zvezdna znamka“ se pošilja le v plombiranih vrečah z označbo vsebine in varstveno znamko ter se dobiva po vseh na naših lepakih označenih prodajalnah.

Tovarne Thomasovih fosfatov D. z o. z. BEROLIN W.

Svarimo pred manjvrednimi izdelki!

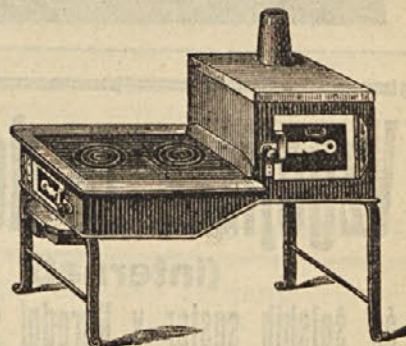


Železne peči, šparherde, kotle, kuhinjsko posodo in mesoreznice, nadalje žage, pile in sekire, vedno sveži portland- in roman-cement, traverze, stavbene potrebščine in sploh vso železnino kupite dobro in poceni pri tvrdki

Franc Sadnikar

trgovina z železnino v Celovcu, Burggasse št. 7 (zraven „Hotel Moser“).

Pozor!



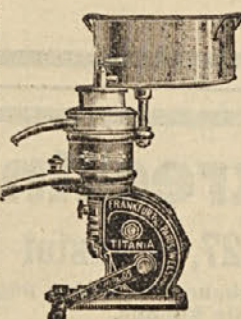
Titania brzoparilniki za živinsko krmo

z odklopljivim obodom, čisto iz kovanega železa in jeklene pločevine so zajamčeno neporušni. Najmanjša uporaba kuriva, najhitrejše napravlanje pare, najkrajše parenje, slaba krma zopet porabna

Titania centrifuge, v sestavi, trpežnosti in natančnosti v posnemanju neprekošene. Stroji za sejanje, za obračanje sena, senene grablje itd. najboljše kakovosti.

Titania tovarna, Wels št. 196, Zg. Avstrijsko.

Zastopstva povsod!! — Pošljamo na poizkušnjo. Plačevanje na obroke rado dovoljeno. Prospekti, spričevala zastoni. Zastopniki se iščejo povsod.



Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

Najvažnejši organ

našega telesa je želodec. Njegovo delovanje se mora podpirati.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljano pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno ponovno varstveno znamko.



GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

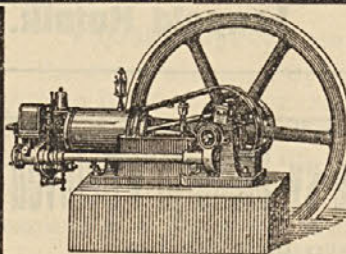
B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljati K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8-14 štiri velike steklenice, za K 22-14 velikih steklenic poštnine prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“, P. Hauser, V. Hauser, H. Guff.



V sak strokovnjak
Vam pove, da so

orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejitelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

V Narodni šoli

v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem

imajo čč. šolske sestre

internat za dekleta.

Gojenke se učijo in vadijo v vseh ženskih ročnih delih, se učijo kuhati, pravilno ravnanje s perilom in drugo.

Začetek meseca novembra.

Na stanovanje in hrano se sprejemajo tudi šolarji za ondotno tri-razredno ljudsko šolo, ki ima slovenski učni jezik.

Zimske barhente!

Kdor rabi dobre in pristnobarvne zimske barhente, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafase, cefire, platno, inlet, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepne robce in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršćansko trdiko

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorec se pošilja zastonj in pošt. prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanelo, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 kron, prve vrste za 20 kron, najfinejše vrste za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Flanelne ali cefirne srajce za gospode po K 1-80, 2-20, 2-60, 3- in 4- — Odjemalec najmanj 6 srajce pošlje poštne prosto. — Pri naročilu zadostuje zaznamba obsega vratu. — Dopisuje se slovensko.

Ivanovo posestvo

13/4 ure oddaljeno od Celovca, v slovenskem kraju, ki obsega vsega sveta 64 oralov, med temi 38 oralov gozda in gore s sečnim lesom za 8000 kron, drugo je 25 let staro mladje, vse na lepem kraju; drugih 26 oralov obstoja iz dobro rodovitnih travnikov in lepo arondiranega polja; pri posestvu je mlin, dobro zidana dva skednja, obokan hlev, živa voda v hlevu in pred kuhinjo, trije dobri vrti z imenitnim sadjem, je zaradi bolezni in družinskih razmer za primerno ceno naprodaj. Vknjiženo ostane lahko 5000 kron. Pojasnila daje posestnik **Janez Kopajnik** pod. Ivan v Strančičah, p. Žihpolje, Koroško.

Golša, debeli vrat.

Kdor se hoče hitro iznebiti, tudi ko nič ne pomaga, naj se obrne na kemično tovarno »Paracelsus«, Sternberg, Moravsko. Ni jod, brez zdravil. Za odgovor 2 znamki priložiti.

Lastna tovarna ur v Švici

1887

Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Edino slovensko narodno podjetje

Hotel Trabesinger

— v Celovcu, Velikovoška cesta št. 5. —

Podpisani voditeljci hotela **Trabesinger** se vljudno priporočata vsem velečenjenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatga vrta. V hotelu **Trabesinger** dobite vsak dan, posebno pa v sredah, prijetno slovensko družbo. — V poletnem času pričakuje na kolo-dvoru gostov domači omnibus. Slovenski romarji in romarice, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel **Trabesinger**« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Lojzika in Pepca Leon.



Vzgojišče za deklice

(internat)

čč. šolskih sester v Narodni šoli Družbe

sv. Cirila in Metoda v Velikovem

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se prične dne 4. novembra t. l. Plačila 26 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovem na Koroškem.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 1/2 % od dne vloge do dne vzlaga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu. Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8- za komad. Tiske srečke s 4 % obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.